

สอนเด็กให้เป็นคนดี : ๕. จริยธรรม (๒) ความเห็นอกเห็นใจ และความเป็นตัวของตัวเอง

เขียนโดย ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท

วันพุธที่ 02 ตุลาคม 2013 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันพุธที่ 02 ตุลาคม 2013 เวลา 08:11 น.

บันทึก ๒๐ ตอนนี้นำมาจากการตีความหนังสือ [Teaching Kids to Be Good People](#) : Progressive Parenting for the 21st Century เขียนโดย Annie Fox, M.Ed.

ตอนที่ ๕ นี้ ตีความจากบทที่ ๒ How Should I Know What to Do? Doing the Right Thing is Good Karma โดยที่ในบทที่ ๒ มี ๔ ตอน ในบันทึกที่ ๔ ได้ตีความตอนที่ ๑ และ ๒ ไปแล้ว

ในบันทึกที่ ๕ จะ

เป็นการตีความตอนที่ ๓ และ ๔

ตอนที่ ๓ ของบทที่ ๒ เป็นเรื่องการทำสิ่งที่ถูกต้องโดยไม่หวังผลตอบแทน อ่านชื่อหัวข้อแล้ว ผมนึกถึง [คนระดับ ๖](#) และระดับความต้องการตามแนวคิดของ [Maslow](#) แต่

ข้อความในหนังสือไม่ตรงกับที่ผมตีความหัวข้อ คือเป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพสังคมในกลุ่มเด็กวัยรุ่น ที่ตกอยู่ใต้แรงกดดัน และการรังแก จากเพื่อน เพราะวัยรุ่นมีความต้องการการยอมรับจากเพื่อนสูงอย่างไรเหตุผล

ผมอ่านสาระในตอนนี้แล้วตีความว่า เป็นเรื่องของ การเคารพตนเอง และเคารพคนอื่น (เพื่อน) เด็กและเยาวชนต้องได้รับการฝึกฝนให้มีความเคารพตนเอง (มั่นใจตนเอง) และเคารพคนอื่น (เพื่อนๆ) ในเวลาเดียวกัน ให้พื้นฐานจิตใจส่วนนี้แข็งแกร่งมั่นคง เพื่อให้บังคับใจตนเองให้มีการ ตัดสินใจอย่างยึดมั่นในคุณธรรม (ethical decision-making)

ได้ แม้ยามมีอารมณ์ชั่ววูบ ไม่ปล่อยให้อารมณ์ชั่ววูบนั้นเข้าครอบครองตัวตน จนแสดงพฤติกรรมที่เป็นการทำร้ายหรือรังแกผู้อื่น ผู้เขียนใช้คำว่า thoughtful reflective behavior

คำถามของครูของลูกผู้เขียน ตอนพบว่าลูกชายวัยรุ่นของตนมีนิสัยเอาแต่ใจตัว ชอบบังคับเพื่อนหญิงให้ทำตามที่เขาต้องการ เมื่อเพื่อนไม่ทำตามก็ทั้งเพื่อนตนเองเป็นแม่ที่เลี้ยงลูกคนเดียว จึงเสียใจมาก ที่ลูกมีนิสัยเช่นนี้ ตนจะคุยกับลูกอย่างไรดี

คำตอบของผู้เขียน หลักการพูดกับลูกวัยรุ่นคือ ให้หลีกเลี่ยงการเทศนา หรือสั่งสอนลูก แต่ให้ตั้งคำถามให้ลูกคิด และให้เป็นฝ่ายรับฟังลูกมากกว่าเป็นผู้พูด ผู้เขียนแนะนำให้หาโอกาสคุยกับลูกชายเรื่องความสัมพันธ์กับเพื่อน ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ใครก็ตามที่อยากได้เพื่อนที่ดี ตนต้องเป็นเพื่อนที่ดีก่อน เพราะความสัมพันธ์เป็น ถนนสองทาง เราต้องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เราต้องการให้เขาดีต่อเราอย่างไร เราต้องดีต่อเขาอย่างนั้น ผู้เขียนแนะนำให้แม่ถามลูกชายว่า รู้ไหมว่าเพื่อนชายที่ดีเป็นอย่างไร แล้วให้ปิดปากไม่พูดอะไรอีก

ถ้าลูกชายตอบว่า ผมไม่ทราบ ก็ให้บอกว่า ถ้าอย่างนั้นแม่จะบอกให้ ในฐานะที่แม่เป็นผู้หญิงคนหนึ่ง ไม่มีผู้หญิงคนไหนที่ชอบให้มีคนมากดดันให้ทำในสิ่งที่ตนไม่พร้อมที่จะทำ ผู้ชายที่กดดันผู้หญิงเพื่อความต้องการของตนเองฝ่ายเดียว เป็นคนที่ไม่เคารพอีกฝ่ายหนึ่ง ผู้หญิงที่ดี เป็นคนที่เคารพตนเอง

และจะไม่ยอมทำตามแรงกดดันใดๆ และจะบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งเลิกกดดัน

ลูกเองมีสิทธิที่จะบอกอีกฝ่ายหนึ่งให้เลิกกดดันให้ลูกทำสิ่งที่ลูกไม่ชอบ และต้องเคารพในสิทธิของเพื่อนหญิงที่จะบอกให้ลูกเลิกกดดันในเรื่องนั้น

ตอนที่ ๔ ของบทที่ ๒ เป็นเรื่องความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ตกเป็นเหยื่อของแรงกดดันจากเพื่อน (peer pressure) ผู้เขียนแนะนำให้พ่อแม่/ครู ขวนเด็กทำแบบสอบถามตรวจสอบความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งเขามีคำตอบว่า

[Sheeple Quiz](#)

แล้วนำผลมาคุยกัน เพื่อให้เด็กเข้าใจว่า ตนต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นตัวของตัวเอง ไม่ตกเป็นเหมือนแกะในฝูง ที่ทำตามๆ กันไป

ผมเองมองต่างจากข้อเขียนในตอนนี ว่าการเรียนรู้แบบ PBL และเรียนเป็นทีม ที่มีช่วงเวลา reflection/AAR จะค่อยๆ หล่อหลอมทักษะการเป็นตัวของตัวเอง และเคารพความแตกต่างของคนอื่น ขึ้นเองโดยอัตโนมัติ เป็นทักษะที่เกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติ และเกิดขึ้นเองโดยไม่รู้ตัว หากค่อยๆ หล่อหลอมตั้งแต่เป็นเด็กเล็กๆ เมื่อเข้าวัยรุ่น สภาพตกเป็นเหยื่อของแรงกดดันจากเพื่อน ก็จะไม่เกิดหรือเกิดได้ยาก การเรียนรู้ที่ถูกต้องในวัยเด็ก จึงเป็นการป้องกันปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นไปโดยปริยาย หรือกล่าวในมุมนกลับว่า สภาพปัญหาการข่มเหงรังแก และพฤติกรรมถูกกดขี่จากเพื่อน เป็นอาการของความผิดพลาดของระบบการศึกษา

คำถามจากครูของลูกผู้เขียน พ่อแม่ส่วนใหญ่กลัวลูกทำตามกระแส แต่ตนกลัวลูกจากพฤติกรรมตรงกันข้ามของลูกสาว คือเธอชอบงูแกงขาสันและเสื้อเชิร์ตของผู้ชาย ข้อดีคือเธอไม่บ้าผู้ชาย แต่ก็ไม่ได้แต่งผมแบบผู้หญิง ตนอยากให้ลูกสาวเป็นตัวของตัวเอง แต่ก็กังวลว่าลูกสาวจะเป็นพวกต่อต้านประเพณีนิยม และเป็นห่วงว่าลูกสาวไม่มีเพื่อน เพราะทำตัวแตกต่างมาก ตนควรดักเตือนลูก หรือปล่อยให้ลูกเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง

คำตอบของผู้เขียน จงมองลูกในแง่ดี และมองหาแง่ดีของลูกให้พบ และเลิกวิตกกังวลกับลูกสาว เพราะลูกเป็นคนเข้มแข็ง กล้าแตกต่าง สิ่งที่เหมาะสมคือเน้นให้ positive reinforcement แก่ลูก เพื่อให้ลูกค่อยๆ ค้นพบตัวเอง จงส่งเสริมให้ลูกเป็นตัวของตัวเอง ไม่ใช่ให้ลูกเป็นอย่างที่แม่อยากให้เป็น

จะเห็นว่า การหล่อหลอมให้เด็กเติบโตเป็นคนดีนั้น เกิดจากปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนมาก ในหลายกรณีพ่อแม่หลงทำร้ายลูกด้วยความรัก และความปรารถนาดีต่อลูก โดยการตั้งความหวังให้ลูกเป็นอย่างที่ตนต้องการ ไม่ได้เน้นส่งเสริมสนับสนุนให้เขาเติบโตเป็นคนดีตามแบบที่ตัวเขาเองอยากเป็น

สอนเด็กให้เป็นคนดี : ๕. จริยธรรม (๒) ความเห็นอกเห็นใจ และความเป็นตัวของตัวเอง

เขียนโดย ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท

วันพุธที่ 02 ตุลาคม 2013 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันพุธที่ 02 ตุลาคม 2013 เวลา 08:11 น.

---

๒๑ มี.ค. ๕๖

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)